

Агашкова Г.В.

студентка групи БП-1-16

факультету підприємництва та права

Київського національного університету

технологій та дизайну

Науковий керівник: Олійник А.Ю.

КОНСТИТУЦІЙНА СВОБОДА ОСОБИ НА ВІЛЬНЕ ПЕРЕСУВАННЯ В УКРАЇНІ

З прийняттям у 1996 році нової Конституції України свобода пересування визнана невідчужуваним та непорушним правом людини та громадянина; вона стала об'єктом конституційно-правового регулювання. У статті 33 Конституції України вперше на конституційному рівні кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, гарантується свобода пересування, вільний вибір місця проживання, право вільно залишати територію України, за винятком обмежень, які встановлюються законом [1]. Громадянин України не може бути позбавлений права в будь-який час повернутися в Україну. Дослідження змісту і гарантій забезпечення реалізації свободи пересування людини та громадянина в Україні зумовлено, по-перше, процесом становлення суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави; по-друге, необхідністю створення теоретичних основ та визначення свободи пересування як однієї з складових в системі конституційного права України; по-третє, потребою вдосконалення національного законодавства України відповідно до Конституції України; і, насамкінець, створенням ефективних механізмів забезпечення реалізації свободи пересування в Україні [2].

Метою дослідження є розкриття змісту та сутності гарантій забезпечення реалізації свободи пересування людини та громадянина в Україні. Визначена мета передбачає вирішення таких завдань: а) дати визначення конституційному праву на свободу пересування; б) розкрити його зміст; в) сформулювати висновки і рекомендації.

Конституційні свободи людини і громадянина складають окрему, ведучу групу конституційних можливостей. Як правило, можливості активної і пасивної поведінки, що є передумовами набуття реалізації конституційних прав можуть бути виділені в окрему групу, яка у свою чергу, передбачає більш детальне групування на види. Наприклад, свобода людини від незаконних позбавлень життя дає право людині і громадянину вимагати від держави і суспільства забезпечити їм можливість не бути свавіль-

но позбавленим життя, тобто право кожного на життя (ст. 27). Або, наприклад, свобода від катувань та інших жорстоких, нелюдських чи таких, що принижують гідність, видів поводження чи покарання є передумовою реалізації кожного права на повагу до його гідності (ст. 28). Індивідуальна свобода від незаконних затримань, арештів, тримань під вартою, обмежень чи позбавлень волі є передумовою здійснення права кожного не бути безпідставно затриманим та заарештованим без достатніх підстав та вмотивованого рішення суду (ст. 29) і таке ін. Такі конституційні свободи є передумовами здійснення громадянських, політичних, економічних, соціальних, культурних і особистих прав і існують у кожній з названих груп. Одною з громадянських свобод є свобода пересування та вільного вибору місця проживання. Ознаки названої свободи: а) це можливості людини і громадянина; б) передбачає свободу вільно пересуватися по території України та вибирати місце проживання в Україні на свій розсуд, залишати територію України за власним бажанням і у будь-який час повертатися в Україну; в) виняток складають обмеження встановлені законом [3].

Складовою громадянських конституційних свобод є можливість людини на вільне пересування та вільний вибір місця проживання. Кожній людині, яка на законних підставах знаходиться на території України гарантується свобода пересування, можливість вільно залишати територію України та вільно, у будь-який час, повертатися в Україну.

Дослідження міжнародних стандартів у сфері свободи пересування продиктовано тим, що інститут свободи пересування має дуалістичну природу у вигляді двох складових: міжнародно-правову та національно-правову. При цьому особлива увага приділяється питанням удосконалення механізму імплементації на підставі статей 9, 18 Конституції України основних прав і свобод людини, у тому числі свободи пересування, що дасть змогу привести закони та інші нормативно-правові акти у відповідність з вимогами міжнародно-правових документів. Незважаючи на різні підходи в питанні співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права, міжнародне право поступово стає універсальним, а його принципи і норми обов'язковими для всіх учасників міжнародного співтовариства. Тому положення міжнародно-правових документів у сфері свободи пересування стали надбанням нової Конституції України 1996 року, гарантуючи кожному, хто на законних підставах перебуває на території України свободу пересування, вільний вибір місця проживання, право вільно залишати територію України, за винятком обмежень, які встановлюються законом.

Висновок.

Підводячи підсумок проведеного дослідження можна зробити такі висновки і рекомендації:

1. Свобода пересування – це можливість людини і громадянина вільно пересуватися по території України та вибирати місце проживання в Україні на свій розсуд, залишати територію України за власним бажанням і у будь-який час повертатися в Україну, за винятком обмежень, які встановлені законом.

2. Ознаками конституційної свободи пересування є: а) можливості людини і громадянина; б) передбачає свободу вільно пересуватися по території України та вибирати місце проживання в Україні на свій розсуд, залишати територію України за власним бажанням і у будь-який час повертатися в Україну; в) виняток складають обмеження встановлені законом.

3. За змістом правовідносин можна виділити такі види конституційних свобод пересування: 1) свобода пересування; 2) свобода вибору місця проживання; 3) свобода залишати територію України; 4) свобода у будь-який час повертатися в Україну.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141. Поточна редакція від 30.09.2016 р.

2. Динько О.Ф. Правова природа та зміст категорії “свобода пересування” // Держава і право. Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 15. Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. - К. - 2002. - С. 162-166.

3. Олійник А.Ю. Поняття, види і зміст конституційної свободи пересування в Україні / А.Ю. Олійник // Науковий вісник ДДУВС. – 2011. – № 1. – С. 97-105.

4. Динько О. Історико-правові традиції свободи пересування: становлення та тенденції розвитку. // Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. Одеса. – 2002. – № 3. – С. 22-28.